

LUNDS UNIVERSITET

Hur kan fred vara legitimt i patriarkala samhällen?

En diskursanalys enligt WPR-metoden av FN:s säkerhetsråds
resolutioner 1325, 1889, 2122 & 2493

Abstract

Att undersöka fred och fredsfrämjande arbete blir allt viktigare i vår samtid. Med krig i vår närhet främjas idag en stark militär och en hård försvarspolitik och vägen mot fred och det fredsfrämjande arbetet undermineras. Denna studie undersöker våldets legitimitet i relation till könsmaktsordningen och försöker reda ut hur könsbaserade maktordningar påverkar fred som metod för konfliktlösning. Utifrån ett poststrukturellt feministiskt perspektiv undersöker studien beskrivningar av kvinnor och fred i FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325, 1889, 2122 och 2493. Med hjälp av teorier om militarism och säkerhet lyfter studien kvinnors roll i fredsfrämjande arbete i relation till könsmaktsordningen, samt hur WPS-agendan cementerar könsroller där kvinnor likställs med fred och får bära ansvaret för fred. Samtidigt hålls mannen inte ansvarig för fred och frånskrivs sin centrala roll i våldet. I och med de rådande patriarkala samhällsstrukturer överordnas män och maskulinitet kvinnor och femininitet. Den tydliga uppdelningen i WPS-agendan tenderar därför att systematiskt nedvärdera fredliga lösningar och på så sätt legitimera krig och krigföring som en mer maktfull och rättfärdig konfliktlösning. Samtidigt är det viktigt att lyfta kvinnors ökade deltagande och den förbättrade könsfördelningen i beslutsfattande positioner WPS-agendan har bidragit till. Denna studie vill därför, på ett sympatiskt sätt, kritisera de resolutioner agendan bygger på för att föra diskussionen om fred upp på en systemnivå och förbättra WPS-agendan.

Nyckelord: Kön, könsmaktsordning, militarism, patriarkat, positiv fred, säkerhet

Antal ord: 7882

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte & frågeställning.....	5
2. Teoretiskt ramverk & begrepp.....	7
2.1 Feministiskt perspektiv.....	7
2.2 Jean Bethke Elshtain & den könade militären.....	8
3. Metod & material.....	12
3.1 Diskursanalys.....	12
3.2 WPR.....	12
3.3 Empiriskt material.....	14
3.4 Studiens begränsningar.....	14
4. Analys & diskussion.....	15
4.1 Hur presenteras problemet i en specifik policy?.....	15
4.1.1 Representation av problemet.....	15
4.1.2 Resolutionernas förändring över tid.....	17
4.2 Vilka förutfattade meningar eller antaganden ligger till grund för representationen av problemet?.....	18
4.3 Vad lämnas oproblematiserat i representationen av problemet? Vart är tystnaderna? Kan problemet förstås på ett annorlunda sätt?.....	20
4.3.1 Civil och soldat.....	21
4.3.2 Nation och samhälle.....	21
4.3.3 Beskyddad och beskyddare.....	22
4.4 Vilka effekter produceras av representationen av problemet?.....	23
4.4.1 Subjektifierande effekter.....	23
4.4.2 Levda effekter.....	23
4.4.3 Diskursiva effekter.....	24
4.5 Hur/Var har denna representation av problemet producerats, spridits och försvarats? Hur har den (eller kan den) ifrågasättas, upphöra och ersättas?.....	26
4.5.1 Producerandet, spridningen och försvarandet av problemrepresentationen.....	26
4.5.2 Ifrågasättande, ersättande och en alternativ representation av problemet.....	27
4.6 Uppsummerande stycke.....	28
5. Slutsats.....	30
6. Referenslista.....	32
6.1 Primära källor.....	32
6.2 Övriga källor.....	32
6.3 Bilagor.....	33

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Vi blir ständigt matade med konflikt, våld och krig i vår vardag. På radio, tv och i tidningen håller vi oss ständigt uppdaterade om hur striderna i Sudan gjort att hälften av landets befolkning är i behov av humanitärt bistånd, om vilka vapen Ryssland använder för att invadera Ukraina och om hur kriget mellan Israel och Hamas har gjort Gaza till den mest dödliga platsen för civila idag (RESCUE 2023). Dessa krig präglas av en djupt rotat militarism, en förståelse om våld och krig som en legitim problemlösning vilket leder till att våldsanvändning idag har normaliserats. I takt med att världen anses bli en mer osäker plats trappar även Sverige upp sitt försvar. Sverige och Finland är nu en del av NATO, skyddade av, men också bundna till artikel 5. En artikel som bygger på militär samverkan och gör att dagens globala försvarspolitik vilar på en avskräckande militär effekt (Utrikesdepartementet 2024). En politik helt styrd av namn som Joe Biden, Vladimir Putin, Xi Jinping och Jens Stoltenberg. En politik helt styrd av män och baserad på våldsanvändande.

Andra, mer fredliga metoder för konflikthantering försummas i skuggan av våldet. Fredsförhandlingar, kompromisser, och diplomatin förbises till följd av det ökade fokuset på militären. Forskaren Ann Tickner tar upp detta och pekar på hur det nedvärderar både kvinnor och fredsfredsfrämjande arbete (Eduards - Jansson 2021, 219). Samtidigt finns det en bred förståelse av kvinnors vitala roll i fredsfrämjande arbete för att avsluta våldet. De oförenliga hållningarna samt den manliga militanta försvarspolitikens brist på alternativ gör oss nyfikna på att se bortom våldet och undersöka freden i relation till könsmaktsordningen. Jean Bethke Elshtain belyser den könsbundna historia som genomsyrar dagens försvarspolitik, där normer som beskyddare och beskyddad är tydligt könade (Kronsell 2023, 150).

Genom att ifrågasätta våldets legitimitet i förhållande till könsmaktsordningen och undersöka hur de patriarkala strukturer, som genomsyrar vårt samhälle, kommer till uttryck syftar denna studie till att analysera hur könsmaktsordningen begränsar vår syn på olika metoder för konfliktlösning. Studien lyfter FN:s säkerhetsråd, UNSC, som en aktör vilken sätter

ambitionerna för det globala fredsarbetet och granskar hur denna riskerar att förstärka könsroller istället för att utmana dem.

Detta är särskilt relevant i ljuset av kvinnor, fred och säkerhetsagendan (Women, Peace and Security, WPS), vilken grundas på säkerhetsrådets resolution 1325 (2000). Agendan främjar implementering av ett genusperspektiv i fredsfrämjande arbete och ett ökat kvinnligt deltagande. Dess huvudsakliga syfte är att främja FN:s engagemang för skyddet av kvinnor samt att öka kvinnligt deltagande i väpnade styrkor och fredsprocesser (Bergman Rosamond - Wibben 2022, 84). Det finns tidigare feministisk forskning som har analyserat WPS-agendans representations- och skyddslogiker. WPS har även fått kritik för sin tendens att likställa genus med kvinnor, vilket bär på koloniala undertoner och kopplingar till militarism och säkerhetisering (Bergman Rosamond - Wibben 2021, 84-85). Detta särskilt utifrån idén om att kvinnor i väst agerar fredsgaranter i fredsoperationer. Vidare har organisationen Women's International League for Peace and Freedom, WILPF, kritiserat hur resolutionerna syftar till att säkra kvinnor i krigssituationer snarare än att aktivt ta ställning emot krig (Eduards - Jansson 2021, 220). Denna kritik lyfter fram ämnen som könsrepresentation, genus och makt.

Genom en djupgående analys av dessa frågor syftar denna studie till att ge en mer ingående förståelse för hur könsmaktsordningen påverkar attityder och diskursen kring kvinnor och fred samt fred och krig.

1.2 Syfte & frågeställning

WPS-agendan ämnar till att öka kvinnligt deltagande i FN:s fredsfrämjande arbete. Trots det stora fokuset på att framhäva kvinnors rättigheter och egenmakt tenderar resolutionerna att upprätthålla könsbestämda maktstrukturer. Syftet med denna studie är att undersöka om ett ökat kvinnligt deltagande i fredsfrämjande arbete kan leda till mer fredliga lösningar på konflikter i ett patriarkalt samhälle eller om fred är systematiskt underordnat krig. Studiens frågeställning är:

Hur kan könsbestämda maktstrukturer underminera fredsfrämjande arbete som metod för konfliktlösning?

Studien är av vikt för att synliggöra förgivettagna sanningar om kvinnor och fred och hur sambandet riskerar att legitimera krig och icke-fredliga metoder på en systemnivå. Feministiska insikter kan utmana den rådande ordningen i institutioner och kring arbetssätt men för att driva en strukturell förändring måste en mer omvälvande feminism utmana könsmaktsordningen på en systemnivå, inte enbart utmana antalet kvinnor i fredsbevarande arbete (Bergman Rosamond - Wibben 2021, 92-93).

2. Teoretiskt ramverk & begrepp

2.1 Feministiskt perspektiv

Studien utgår från ett feministiskt perspektiv och bygger på feministisk forskning som bidrar med argument mot våld och militarism. Perspektivet innefattar olika inriktningar och denna studie utgår mer specifikt från ett poststrukturellt feministisk perspektiv. Huvuddragen för detta perspektiv är den sociala konstruktionen av kön och könsordningen (Kronsell 2023, 141). Vidare erkänner det feministiska perspektivet att patriarkala strukturer präglar samhället, där studien med patriarkala strukturer syftar till ordningar som systematiskt underminerar och begränsar kvinnor. Det patriarkala systemet bygger på en illegitim ojämlikhet som är baserat på kön (Freidenvall - Jansson 2021, 23). Ett feministiskt perspektiv ger på så vis ny kunskap om hur krig möjliggörs, legitimeras och normaliseras, samt synliggör underliggande maktordningar som många gånger tas för givet eller ses som “naturliga” (Wendt - Åse 2021, 248-249).

Feministisk forskning belyser den sociala dimensionen av kön och hur könsordningar har formats genom historiska processer, där manlighet värderas högre än kvinnlighet (Kronsell 2023, 140). I denna studie har vi valt att likställa genusbegreppet med könsbegreppet, vilka på engelska särskiljs. Detta är ett medvetet val för att upprätthålla ett feministiskt perspektiv genom hela studien. Begreppet kön används för att betona den sociala och kulturella aspekten av manligt och kvinnligt och står skiljt från biologiska skillnader (Lykke 2021, 53). Detta gör det möjligt att dra slutsatser mellan aspekter som påverkar den sociala konstruktionen av kön vilket är den feministiska forskningens analytiska ambition. Feministisk forskning ser även till att förklara alternativa världsordningar, vilket utgör den normativa dimensionen (Kronsell 2021, 140-141).

Kronsell kompletterar förståelsen av kön som “en fundamental samhällelig struktureringsprincip...”, vilken innebär att kön har en central innebörd för alla typer av sociala relationer och kan ses som ett verktyg för att kategorisera samhället, även inom internationella relationer (2023, s. 139). Det feministiska perspektivet kritiserar de klassiska

teoriernas "objektiva" ställning i forskningen kring internationella relationer och menar att de utgår från en tydligt manlig norm (Kronsell 2023, 142). På grund av den könssegregerade uppdelningen inom beslutsfattande positioner i världspolitiken utgår grundantaganden från män och mäns erfarenheter. Det feministiska perspektivet utgår därav från en post-positivistisk kunskapssyn där det anses att forskaren inte är "objektiv" utan en integrerad del av de strukturer hen forskar inom. Det finns heller ingen ambition att vara objektiv utan det post-positivistiska synsättet menar att vi når en mer sanningsenlig och förstående forskning när forskaren reflekterar över sin egen position (Kronsell 2023, 142). Det är viktigt att lyfta att dikotomierna mellan män och kvinnor inte är jämbördiga. Genom ett feministisk perspektiv kan analysen ta upp dessa maktrelationer och förstå hur könsmaktsordningen reflekteras i diskurser där kvinnors roll i fredsfrämjande arbete skapas. Könsmaktsordningen definieras i denna studie som "maktordningar baserade på könsskillnader" i enlighet med Lykkes förståelse av kön (2021, 53).

2.2 Jean Bethke Elshtain & den könade militären

För att undersöka centrala aspekter av internationella relationer tar vi hjälp av den feministiska forskaren Jean Bethke Elshtains forskning och analys kring den könsuppdelade militären. Elshtain menar att män och kvinnor historiskt sett har tilldelats olika roller inom militär verksamhet, där män och manlighet genom militära utbildningar kommit att förknippas med rollen som soldat. Detta har lett till att militär verksamhet bygger på en maskulin stridsduglighet vilket normaliserar män och våld, men inte kvinnor och våld. Den könade militären skapar genom regelverk, värderingar och normer en verksamhet som på så vis är mer lämpad för män och systematiskt utesluter kvinnor genom att inte ta deras behov i beaktning (Kronsell 2023, 150).

Elshtain noterar i sin forskning att kvinnors deltagande i militära insatser framförallt kan kopplas till gerillakrigföring, medan deras roll i konflikter historiskt sett har varit som offer, sjukvårdspersonal, moraliskt stöd eller som fredskämpar. Vidare noterar Elsthein den tydliga historiska kopplingen mellan kvinno- och freds rörelsen, och visar på hur könsmaktsordningen blir särskilt framträdande inom området krig och försvar (Kronsell

2023, 151). På liknande vis lyfter Bjarnegård och Freidenvall kopplingen mellan de båda rörelserna och menar att den kvinnliga fredsrörelsen tar starkt avstånd från våld och militarism och bygger på de "mjukare" och mer fredliga egenskaper som kvinnor i större utsträckning besitter. Med hänvisning till detta menar fredsrörelsen att en ny fredlig epok därför måste innefatta fler kvinnor (Bjarnegård - Freidenvall 2021, 154). Detta för tillbaka diskussionen till bestämda könsroller, ofta grundade i antaganden om kvinnor och mäns biologiska förutsättningar. Mannen beskrivs således som kontrollerat våldsamt medan kvinnan beskrivs som omvårdande, roller som bekräftar och avfärdar tanken om militarism (Kronsell 2023, 153). En mer nyanserad förståelse av könsrollerna kan begripas genom att män har hållit de beslutsfattande befattningarna inom försvaret och den politik som förts kring krig och konflikt. På så vis har militära organisationer institutionaliserat en manlig norm vilket gör det systematiskt oåtkomligt eller svårare för kvinnor att lämpa sig för den militära utbildningen och uppfattningar kring kön har vuxit sig starkare och "naturliga" (Kronsell 2023, 153).

I och med sin civila status har kvinnor varit mer framgångsrika i det aktiva fredsarbetet. Det har framgått att deras närvaro inte anses vara hotfull på samma sätt som mäns närvaro och kvinnor har därmed kunnat få bättre kontakt med den civila befolkningen för samarbete i det fredsuppbyggande arbetet (Kronsell 2023, 153). Således bör skillnaderna inte förnekas utan ett feministiskt poststrukturellt perspektiv menar att vi bör förstå dessa egenskaper i kontexten av övriga samhällsstrukturer, det vill säga att kvinnor har utvecklat mer fredliga egenskaper på grund av patriarkala strukturer och inte biologiskt arv (Kronsell 2023, 154). Kronsell avvisar tanken om att könsordningen skulle vara given eller naturlig inom krig och konflikt och istället betonar en inbyggd könad militarism i själva konstruktionen av stater (2023, 152). Könsordningen kan utifrån detta betraktas som socialt konstruerad.

2.3 Militarism & säkerhet

Studien utgår även från militarism och säkerhet för att få en djupare förståelse för de olika sätt att förstå konflikter. Militarism definieras enligt Kronsell som "en rad värderingar och normer, där krig och organiserad våldsutövning förs fram som en lämplig problemlösningstrategi" (Kronsell 2023, 152). Hon menar att detta kan leda till strukturellt

våld inom en stat, där manlighet är nära kopplat till våld. Detta påverkar ekonomiska prioriteringar och resursallokeringar, där militära utgifter prioriteras på bekostnad av andra samhällssektorer, till exempel skola och sjukvård. Militarismens association med manlighet är historiskt rotad i männens dominans inom områden som krig och konflikt, och kan förklaras genom givna könsroller där män hållit de beslutsfattande positionerna inom försvarspolitikerna och militären. Detta har institutionaliserat en manlig norm i militära organisationer och skapat en koppling mellan maskulinitet och försvar (Kronsell 2023, 152-153).

På ett liknande sätt blir staten en viktig aktör i definitionen av säkerhet. En central aspekt i ett feministiskt säkerhetsbegrepp är att säkerhet främst bör utgå från individer och inte stater. Laura Sjöberg menar att säkerhet måste innefatta alla delar av livets situationer och inte endast aktualiseras när stater befinner sig i krig. Detta skiljer sig från den allmänna hållningen inom statsvetenskap och inkluderar till exempel könsbaserat våld, klimatförändringar och pandemier i säkerhet (Eduards - Jansson 2021, 211). Ann Tickner problematiserar också den breda förståelsen av säkerhet genom att belysa "den underliggande spänningen mellan beskydd och mänsklig säkerhet å en sidan, och militär våldsanvändning för att skydda statens eller nationens intressen och andra sidan." (Eduards - Jansson 2021, 211). Hon menar att en sådan förståelse legitimerar krig och militant våld vilket skapar en "säkerhetsmyt". Studien lägger tonvikt på Tickners begrepp "säkerhetsmyt" och det bakomliggande resonemanget som förklarar hur säkerhet används som ett verktyg för att legitimera våld och förstärker militarismen (Eduards - Jansson 2021, 218). Detta hjälper oss att i studien tydligt förklara kopplingen mellan kön, fred och säkerhet samt att förstå uppkomsten av den könade militarismen.

Fred förstås i studien som positiv fred utifrån Johan Galtungs definition att fred "includes mutually beneficial cooperation on an equal basis and mutual learning to heal past violence and prevent future violence." (2013, 12). Enligt Galtung tolkar vi därmed att ett jämlikt samhälle innefattas i ett fredligt samhälle. I samklang med ett feministiskt perspektiv förstår vi även fred i samband med krig, där "krig inte kan avgränsas från fred på något givet sätt" eftersom våld anses vara ständigt närvarande (Eduards - Jansson 2021, 211). Detta går emot

en traditionell statsvetenskaplig hållning mellan krig och fred. För att ytterligare förstå begreppet fred enligt Galtungs definition är det av relevans att konceptualisera begreppet våld. Studien utgår från begreppet våld “Violence is a complex and highly diverse phenomenon, including the corporal punishment of children, cruelty to animals, boxing, rape, and individual acts of indiscriminate mass murder” (Bourke, 2019, 454). Våld kan också definieras som “statelegitimated killing in wartime” (Bourke, 2019, 455). Det är denna typ av våld WPS-agendan behandlar och vill motverka.

3. Metod & material

3.1 Diskursanalys

Studien ämnar att göra en diskursanalys av FN:s säkerhetsråds resolution, UNSCR, 1325 (2000), samt UNSCR 1889 (2009), UNSCR 2122 (2013) samt UNSCR 2493 (2019). En diskursanalys tillämpas ofta i studier om makt och maktrelationer och är en kvalitativ metod som utreder en viss diskurs. Vad som omfattas av begreppet diskurs varierar, Göran Bergström och Linda Ekström menar att det finns en snäv och en bred definition. I denna studie utgår analysen från en bred förståelse av begreppet diskurs vilket omfattar en uppfattning av språk och språkanvändning som konstituerande. Språk omfattas på så sätt även av icke språkliga aspekter. Detta betyder ej att diskursanalysen förnekar en icke-lingvistisk sfär men understryker att tolkningar får olika betydelser inom varierande sociala kontexter. På så vis är den sociala tillvaron inte fixerad utan inbegripen i en ständig konstitueringsprocess (Bergström - Ekström 2021, 254-255). Med hjälp av en diskursanalys kan studien identifiera diskurser som omger kvinnors roll i fredsfrämjande arbete och undersöka hur olika språkliga element i resolutionerna bidrar till att forma och reproducera specifika diskurser (Bergström - Ekström 2021, 254-255). Detta hjälper oss att identifiera mönster, begrepp och narrativ som används för att tala om kvinnor och deras deltagande i fredsprocesser. Genom att använda diskursanalys kan vi analysera vilka roller kvinnor tilldelas, vilka förväntningar som finns på dem, och vilka normer och värderingar som genomsyrar resolutionerna.

Med en samstämmig utgångspunkt i en ständig social konstitueringsprocess blir diskursanalys mycket förenligt och relevant för studiens poststrukturella feministiska perspektiv.

3.2 WPR

Vidare ämnar studien att utgå från Carol Bacchi metod *What's the problem represented to be*, WPR. Inom WPR betonas vikten av problemrepresentationer. Fokus i analysen är att granska

och analysera problematiseringar snarare än problemet i sig (Bergström - Ekström 2021, 272). Genom denna metod kan vi synliggöra etablerade antaganden och ifrågasätta könsroller som reproduceras i resolutionerna. WPR tillåter även att se till det som lämnas oproblematiskt och osagt vilket ger analysen ett större djup.

I metoden utgår Bacchi från sex frågor, dessa är:

1. Hur representeras problemet i en specifik policy?¹
  2. Vilka förutfattade meningar eller antaganden ligger till grund för representationen av problemet?²
  3. Hur har denna representation av problemet uppkommit?³
  4. Vad lämnas oproblematiskt i representationen av problemet? Vart är tystnaderna? Kan problemet förstås på ett annorlunda sätt?⁴
  5. Vilka effekter produceras av representationen av problemet?⁵
  6. Hur/Var har denna representation av problemet producerats, spridits och försvarats? Hur har den (eller kan den) ifrågasättas, upphöra och ersättas?⁶
- (Bergström - Ekström 2021, 273).

Studien kommer att utgå från samtliga frågor med undantag för fråga tre. Fråga tre anses inte av vikt eftersom studien fokuserar på effekterna av WPS-agendan. Vidare är det viktigt att se den historiska processen i allmänhet för att skapa sig en förståelse för maktordningar. Inom ramen för materialet bidrar däremot inte fråga tre med en avgörande information. Resterande frågor är relevanta för syftet med studien och tillåter analysen att bryta upp texten för att kritiskt granska innehållet. Fråga ett tillåter studien att analysera den problemrepresentation som resolutionerna bygger på, fråga två ger en inblick i de tidigare antaganden som görs kring bland annat kvinnors relation till fred medan fråga fyra tydliggör "tystnader" och förgivettagna sanningar. Fråga fem ser till vilka effekter detta skapar samt hur det påverkar

---

¹ Originaltext: What's the problem represented to be in specific policy?

² Originaltext: What presumptions or assumptions underlie the representation of the problem?

³ Originaltext: How has this representation of the problem come about?

⁴ Originaltext: What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the problem be thought about differently?

⁵ Originaltext: What effects are produced by this representation of the problem?

⁶ Originaltext: How/Where has this representation of the problem been produced, disseminated and defended? How has it been (or could be) questioned, disrupted and replaced?

vår förståelse av problemet och fråga sex tillåter oss att djupare förstå begränsningar och möjliga lösningar till problemrepresentationen. Detta är av stor vikt för att kunna bidra till den inomvetenskapliga samt utomvetenskapliga forskningen.

3.3 Empiriskt material

Studien undersöker fyra av de tio resolutioner som utgör WPS-agendan och behandlar kvinnors ökade deltagande i fredsfrämjande arbete. Dessa är UNSCR 1325 (2000), UNSCR 1889 (2009), UNSCR 2122 (2013) samt UNSCR 2493 (2019). De utvalda resolutionerna lägger specifik vikt på kvinnligt deltagande och jämställdhet för att främja internationellt fredsarbete och ger oss därmed en bred överblick av hur diskursen kring kvinnors deltagande och fred förstås inom FN:s säkerhetsråd. Resolutionerna är bindande för alla medlemsländer vilket skapar en diskurs som omfattar och påverkar 193 länder, och utgör därmed en internationell kontext. Tidsspannet tillåter även studien att se på förändring över tid och hur attityder och normer har förstärkts eller försvagats.

3.4 Studiens begränsningar

Vi är medvetna om att studien är begränsad utifrån vår position i samhället. Vår utgångspunkt som vita kvinnor i väst har påverkat våra val genom studien vilket har resulterat i att vi belyser vissa områden som andra studenter med andra erfarenheter inte hade gjort. Vi är medvetna om att vi inte kan sätta oss in i alla perspektiv på ett rättfärdigt sätt utifrån vår position i samhället och vår förståelse av förtryck. Detta har begränsat studien och bidragit till de teman som lyfts.

4. Analys & diskussion

I denna del redogör vi för en analys av WPS-agendan enligt Carol Bacchis metod *What's the problem represented to be*, WPR. Analysen disponeras utifrån att i följd och ordning besvara de frågor vi tidigare presenterat under rubriken 3.2 med undantag för fråga tre. I samband med presentationen av analysen för vi en diskussion kopplat till teorier om militarism och säkerhet samt ett poststrukturellt feministiskt perspektiv. Detta för att på ett tydligt sätt redogöra vårt resonemang för läsaren.

4.1 Hur representeras problemet i en specifik policy?⁷

Denna del analyserar hur problemrepresentationen i resolutionerna och WPS-agendan framställs. Här synliggörs hur problemet kan förstås på ett grundläggande sätt och vilken typ av problem frågan klassificeras som. Vidare analyseras även resolutionernas förändring under det tidsspann som WPS-agendan implementerats.

4.1.1 Representation av problemet

Det övergripande problemet som samtliga resolutioner begripliggör är att kvinnor är underrepresenterade i fredsfrämjande arbete och att det finns ett bristfälligt könsperspektiv i WPS-agendan. Detta förstås mot bakgrunden att män och kvinnor påverkas och drabbas oproportionerligt av krig och väpnade konflikter. I helhet refererar samtliga resolutioner ofta till behovet av kvinnligt deltagande på beslutsfattande nivåer och i fredsfrämjande arbete: "...increase in the participation of women at decision-making levels in conflict resolution and peace processes." (UNSCR 2000, 2), "...the need to improve the participation of women in political and economic decision-making from the earliest stages of the peacebuilding process." (UNSCR 2009, 4), "...equal and full participation of women at decision-making levels." (UNSCR 2013, 5), och "...participation of women in all stages of peace processes." (UNSCR 2019, 2). Fredsfrämjande arbete beskrivs mer precist till exempel genom

---

⁷ Originaltext: What's the problem represented to be in specific policy?

kategorierna; beslutsfattande i fredsprocesser, civila och uniformerade i fredsbevarande insatser och i fredsförhandlingar (UNSCR 2000, 2009, 2013, 2019).

I resolution 1325 introduceras problemet genom att uttrycka oro över att kvinnor och barn utgör en majoritet av de som påverkas negativt av väpnade konflikter. Det framgår av formuleringen "Expressing concern that civilians, particularly women and children, account the vast majority of those adversely affected by armed conflict..." (UNSCR 2000, 1). Genom att bekräfta den viktiga roll som kvinnor har i att förebygga och lösa konflikter konstaterar resolutionen att denna ojämlika könsfördelning har en negativ inverkan på fredsfrämjande arbete. Till följd av detta betonas vikten av att inkorporera fler kvinnor i fredsfrämjande arbete och vid beslutsfattande positioner. Vidare konstaterar resolutionen att den ojämlika könsfördelning har en stor inverkan på främjandet och upprätthållandet av fred "...recognizing the consequent impact this has on durable peace and reconciliation..." (UNSCR 2000, 1). Således representeras problemet genom en otillräcklig inkludering av kvinnor i fredsprocesser och beslutsfattande, vilket hindrar det fredsfrämjande arbetet att ske effektivt.

I resolution 1889 lyfts dessutom problemet med den ojämna könsfördelningen vad gäller sexuellt våld mot kvinnor och resolutionen uttrycker att "Reiterating the need for the full, equal and effective participation of women at all stages of peace process given their vital role in the prevention and resolution of conflict and peacebuilding" (UNSCR 2009, 1). Här framgår idén om att en ökad närvaro av kvinnor i fredsfrämjande arbete är direkt avgörande för att reducera de negativa effekter som krig och konflikt bringar. Vidare tar resolution 2122 upp beskyddet av kvinnor "...to facilitate women's full participation and protection..." vilket lyfter kvinnors säkerhet som en del av problemrepresentationen (UNSCR 2013, 4). Säkerhet tas även upp i resolution 2493 då det uttrycks att "...to guarantee their protection and full participation in the peace process can significantly contribute to the maintenance and promotion of international peace and security," (UNSCR 2019, 1). På så sätt kan kvinnors säkerhet ses som ett genomgående tema i problemrepresentationen.

4.1.2 Resolutionernas förändring över tid

Vi ser en förändring över tid mellan resolutionerna, vilket framträder genom de ordval och formuleringar som används för att formulera problemet. Tidsperspektivet i resolutionerna genomsyras generellt av att problemet representeras som mer vagt 2009 än övriga år, vilket syns i användningen av mindre slagkraftiga ord. Exempelvis präglas den första resolutionen, 1325, av en brådskande ton genom formuleringar och ordval som: “*Urges* Member States to *ensure* increased representation of women...,” (UNSCR 2000, 2). Medan resolution 1889 (2009) uppmanar till att implementera kraven från resolution 1325 på ett välkomnande sätt, snarare än ett brådskande. “*Welcoming* the efforts of Member States in implementing its resolution 1325 (2000) at the national level, including the development of national action plans, and *encouraging* Member States to continue to pursue such implementation,” (UNSCR 2009, 1). Att använda retorik som *välkomna* kan tolkas av medlemsländer som ett fritt val att implementera resolution 1325 istället för ett bindande krav. Vidare uppmanar resolution 1889 till “...increase awareness about resolution 1325 (2000),...to renew commitments to “Women and peace and security”, and to identify ways to address *remaining* and new challenges in implementing resolution 1325 (2000) in the future,” (UNSCR 2009, 3). Detta tyder på att WPS-agendan har förbisetts då medlemsländer uppmanas att förnya sitt åtagande för agendan, samt att viss framgång har uppnåtts sedan antagandet av resolution 1325. Det är dock viktigt att nämna att även resolution 1889 använder uttrycks som “*urges*”.

Resolution 2122 uppmanar med liknande retorik, genom användandet av “*welcoming*” och “*encouraging*” medlemsländer att implementera resolution 1325. Till skillnad från resolution 1889 finns emellertid en mer accentuerad retorik i resolutionen. Detta uttrycks genom “*Expressing concerns...*” och ibland “*Expressing deep concerns...*” samt “*Reiterating its strong condemnation* of all violations of international law committed against and/or directly affecting civilians, including women and girls in armed conflict and post-conflict situations,” (UNSCR 2013, 2), vilket illustrerar den allvarliga tonen i resolutionen. Resolution 2493 har en liknande ton som 2122.

De specifika skillnaderna som uttrycks i de olika resolutionerna kan främst ses i deras skilda sätt att beskriva vikten av problemet och bedöma huruvida problemet har lösts, samt vad som

behöver prioriteras för att uppnå en högre representation av kvinnor i fredsfrämjande arbete. Samtliga resolutioner har däremot en samstämmig förståelse av hur problemet representeras vilket framgår tydligt genom att hänvisa till bristen av kvinnligt deltagande i fredsfrämjande arbete och beslutsfattande.

4.2 Vilka förutfattade meningar eller antaganden ligger till grund för representationen av problemet?⁸

I denna del analyserar vi problemrepresentationens underliggande logik och rationalitet genom att synliggöra de förutfattade meningar som tas för givna i resolutionerna.

Resolutionernas representation av problemet bygger på tydliga antaganden om kvinnor som mer fredliga och fredsfrämjande. Vi kan förstå detta genom kopplingen mellan kvinnor och fred, till exempel lyfter resolution 1325 att kvinnors "...full participation in the peace process can significantly contribute to the maintenance and promotion of international peace and security," (UNSCR 2000, 2). Medan resolution 1889 skriver "...their vital role in the prevention and resolution of conflict and peacebuilding..." (UNSCR 2009, 1) och resolution 2122 kopplar kvinnors deltagande till fred genom "Encourages troop- and police-contributing countries to increase the percentage of women in military and police in deployments to United Nations peacekeeping operations," (UNSCR 2013, 5). Genom att göra dessa tydliga kopplingar mellan kvinnor och fred tenderar kvinnor att likställas med fred och ansvaret för att upprätthålla fred tillfaller kvinnor. På följande vis kan vi förstå resolutionernas uppfattning av kön som bestämt och inte socialt konstruerat då de utgår från att alla kvinnor naturligt besitter dessa egenskaper. Detta framhävs även i resolution 1325 genom att sammanväva kvinnors rättigheter och internationell fred samt bekräfta kvinnors viktiga roll i freds förebyggande- och främjande arbete. Där vikten på kvinnligt deltagande och engagemang betonas: "Reaffirming the important role of women in the prevention and resolution of conflicts and in peace-building..." (UNSCR 2000, 1).

---

⁸ Originaltext: What presumptions or assumptions underlie the representation of the problem?

Resolutionerna sammankopplar vid upprepade tillfällen direkt fredliga egenskaper med kvinnor, exempelvis understryks specifikt den kapacitet kvinnor har att skapa fred i resolution 2493 "...encourages Member States to support efforts, including timely support to women to enhance their participation and capacity building in peace processes...". De tenderar också att isolera kvinnor genom att understryka deras speciella behov i krigssituationer och differentiera kvinnor från civila och män. Resolution 1325 betonar detta genom att uttrycka: "Calls upon all parties to armed conflict to respect fully international law applicable to the rights and protection of women and girls, especially as civilians" (UNSCR 2000, 3). Detta förmedlar tydligt att även kvinnor som inte är civila, det vill säga soldater, måste skyddas. Det skapar inte bara en distinktion mellan kvinnor och civila, utan också mellan manliga och kvinnliga soldater, där kvinnliga soldater framställs som särskilt skyddsbehövande.

Ett annat antagande som görs genomgående i resolutionerna och inom ramen för representationen av problemet är att fysiskt våld anses värre än andra former av förtryck, till exempel bristfälliga rättigheter. Resolution 2122 använder till exempel uttryck som "deep concern", "must be done" och "respect" när den talar om fysiskt våld i samband med krig och väpnade konflikter och uttryck som "concern", "invites" och "welcoming the efforts" när den talar om kvinnors rättigheter och implementering av resolution 1325 (UNSCR 2013, 2-4).

På liknande sätt används också ord av olika tyngd när resolutionerna nämner mänskliga rättigheter och internationell lag i jämförelse med de ord som används när de talar om kvinnors rättigheter och implementering av resolution 1325.

Vidare finns ett antagande om att ökad kvinnlig representation skulle leda till att kvinnors behov tillgodoses i högre grad. Resolution 1889 uppmanar att "...reaffirming the key role women can play in re-establishing the fabric of recovering society and stressing the need for their involvement in the development and implementation of post-conflict strategies in order to take into account their perspectives and needs," (UNSCR 2009, 1-2). Detta antagande tyder på idén om att kvinnors deltagande i fredsprocesser kan bidra till att skapa en större förståelse för olika perspektiv och erfarenheter. Det finns utifrån detta ett antagande om att kvinnor är mer lämpliga i rollen som medlare och att tala till andra kvinnor på lokal nivå. Detta bygger på idén om att kvinnlig närvaro kan identifiera och adressera specifika behov

för kvinnor och flickor. Utifrån detta antas den kvinnliga representationen säkerställa att kvinnors perspektiv och behov tas i beaktande när fredsavtal utformas och antas.

4.3 Vad lämnas oproblematiskt i representationen av problemet? Vart är tystnaderna? Kan problemet förstås på ett annorlunda sätt?⁹

Denna del behandlar de aspekter som faller utanför problemrepresentationens gränser och vad som utifrån problemrepresentationen inte problematiseras. Vi diskuterar och kopplar Elshtains teori om krig och militarism utifrån en maskulin norm till dikotomierna civil/soldat, nation/samhälle samt beskyddad/beskyddare för att illustrera underliggande maktordningar.

Det finns en brist på nyans och problematisering i de antaganden som resolutionerna gör. En viktig aspekt i problemformuleringen är vem som bär ansvaret för det fredsfrämjande arbetet. Genom att ständigt hålla kvinnan i fokus till följd av formuleringar som "Challenges to women's participation..." (UNSCR 2009, 5) och "Women to enhance their participation and capacity building in peace processes..." (UNSCR 2019, 2) framställer resolutionerna kvinnan, i och med hennes fredliga egenskaper, som ansvarig för fredsfrämjande arbete. Detta osynliggör mannens roll och lämnar den skeva könsfördelningen av våld i krig och väpnade konflikter oproblematiskt. Fördelningen av ansvar skapar på så vis en förståelse av vad som inte behöver förändras där det manliga våldet inte problematiseras. Detta kan vi förstå utifrån Elshtains resonemang om den könade militären där försvar och krigföring utgår från en maskulin norm. Detta normaliserar mäns relation till våld och vapen vilket indirekt distanserar dem från fredsarbete och ansvaret för fred. Kvinnan definieras i motsats till mannen som icke-våldsam och tillskrivs en civil roll i väpnade konflikter och krig. Denna uppdelning kan förstås i dikotomier som civil/soldat, nation/samhälle samt beskyddad/beskyddare.

---

⁹ Originaltext: What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the problem be thought about differently?

4.3.1 Civil och soldat

Behovet av att skilja på män och kvinnor utgår från Kronsells idé om kön som en samhällelig struktureringsprincip (2023, 139). Struktureringsprincipen bör här inte ses som neutral utan bygger på rådande samhällsstrukturer och organiseras därefter, alltså blir uppdelningen mellan män och kvinnor inte jämbördig. Maktordningen genomsyrar de dikotomier som Elshtain berör och grundar sig på historiska antaganden om män och kvinnors biologiska förutsättningar. I dessa förstås mannen som det nödvändiga våldet och militanta försvaret medan kvinnan får en civil och vårdande roll. Dessa skapar ramar för hur vi uppfattar män och kvinnor i kontexten av krig och fred. Det formar även diskursen kring vad som är acceptabelt eller lämpligt för män och kvinnor samt deras möjligheter och begränsningar. I resolutionerna ser vi på ett tydligt sätt hur detta ej problematiseras utan reproduceras i och med säkerhetsrådets tydliga hållning om att kvinnor har en avgörande roll för fred och måste inkorporeras i fredsfrämjande arbete medan män inte nämns i relation till fredsfrämjande arbete.

4.3.2 Nation och samhälle

Samtidigt som det tydliga fokuset lyfter kvinnans roll utelämnar det även en diskussion om varför män inte utvecklar dessa "fredliga" egenskaper och bidrar till en fortsatt skev uppdelning av män och kvinnor. Genom att betona kvinnors unika behov tar resolutionerna upp vikten av att beskydda kvinnor och dessa behov: "...provide information on the impact of situations of armed conflict on women and girls, their particular needs in post-conflict situations and obstacles to attending those needs;" (UNSCR, 2009, 3). Den aktiva skildringen skapar en uppfattning om att kvinnor är i behov av beskydd och inte är kapabla till att beskydda sig själva. Utifrån Elshtain teori kan detta förstås som en skildring mellan nation och samhälle. Kvinnan genom sin reproduktiva förmåga förkroppsligar nationen medan mannen definieras i motsats till kvinnan som den aktiva och beslutsfattande. Dessa för att kunna driva beslut om, och garantera nationens framtid. Dessa förhållanden bygger även på uppfattningar om män och kvinnors fysiska kapacitet där män anses vara fysiskt starkare än kvinnor och därmed utgör ett mer slagkraftigt beskydd.

4.3.3 Beskyddad och beskyddare

Utifrån den tydliga kopplingen mellan kvinnor och fred riskerar resolutionerna att likställa ett genusperspektiv inom försvarspolitik och fredsfrämjande arbete som beskyddet av kvinnor. Ett tydligt exempel som tas upp i resolution 1889 är “to appoint gender advisors and/or women-protection advisors” (UNSCR 2009, 3) där “gender advisor” likställs med “women-protection advisor”. Detta skapar en position där beskyddet av kvinnor är resolutionernas främsta uppgift. Utifrån Elshains resonemang kan uppdelningen förstås som könad, där män ses som beskyddare och kvinnan som i behov av beskydd. Kvinnans kropp som symbol för nationen skapar ett förhållande där mannens enda sätt att säkerställa nationens framtid blir genom att beskydda kvinnan. I och med kopplingen mellan kvinnor och fred distanserar resolutionerna kvinnan från militant våld och genom att göra skillnad på kvinnliga och manliga soldaters behov gör resolutionerna det tydligt att beskyddet genomsyrar alla delar av fredsfrämjande arbete. Utifrån att bygga lösningar med antagandet att kvinnor bringar mer fred skapar denna representation av problemet också en stereotyp bild av kvinnor. Genom att lyfta vissa arbetsuppgifter som mer lämpliga för kvinnor och somliga områden där kvinnors deltagande behöver öka, föder resolutionerna även in i dessa specifika egenskaper för kvinnor. Detta begränsar deras handlande och tillåter bara ett visst ökat deltagande. Vidare ser vi att kvinnors deltagande endast tas upp i relation till fredsfrämjande arbete och fredsprocesser vilket genererar en ytterligare avgränsning samt uppdelning mellan män och kvinnor.

4.4 Vilka effekter produceras av representationen av problemet?¹⁰

I denna del lyfts de subjektifierande, levda och diskursiva effekter som representationen av problemet frambringar. Dessa anspelar på de problematiska antaganden som resolutionerna utgår från och knyter an till Tickners teori om “säkerhetsmyten”.

---

¹⁰ Originaltext: What effects are produced by this representation of the problem?

4.4.1 Subjektifierande effekter

Bilden av kvinnor som givet fredliga bidrar till subjektifierande effekter. Subjektifierande effekter rör hur representationen av ett problem påverkar hur individer uppfattar sig själv och sin identitet (Bergström - Ekström 2021, 274-275). När resolutionerna beskriver problemet på detta sätt farar kvinnor att internalisera en fredlig roll och driva denna förståelse vidare. Detta resulterar i att kvinnor tar på sig mer ansvar för fred och fredsfrämjande arbete utifrån en bild av sig själv som fredlig. Genom att ständigt understryka behovet av kvinnlig representation i syfte att förbättra effektiviteten i fredsfrämjande arbete kan resolutionerna befästa idén om att kvinnor är mer lämpade för denna typ av arbete och därmed också ansvariga för att upprätthålla fred. På samma sätt kan distinktionen mellan fredligt och våldsamt leda till att män internaliserar ett våldsbejakande beteende och anser sig stå utanför fred och fredsfrämjande arbete. Den tydliga könsuppdelningen som resolutionerna talar för riskerar på så vis att förstärka könsskillnader och manligt våld.

4.4.2 Levda effekter

Till följd av de subjektifierade effekterna av problemets representation skapas även mer konkreta effekter, så kallade levda effekter (Bergström - Ekström 2021, 274-275). En konkret konsekvens av problemrepresentationen och de subjektifierande effekterna av kvinnans självbild får direkt påverkan på hennes livssituation. Detta kan illustreras av hur kvinnor och män söker sig till olika arbetsroller utifrån en förståelse om vad som anses lämpligt. På så vis får män och kvinnor tillgång till olika resurser eftersom arbetsmarknaden även är könssegregerad. Det leder också till en disponering av finansiella medel där det ökade fokuset på försvar minskar finansieringen i andra sektorer, till exempel skola och sjukvård vilket drabbar män och kvinnor på olika sätt (Kronsell 2023, 152).

Genom att utgå från att kvinnor bär ansvaret för fred skapar resolutionerna också ett begränsat utrymme för män att delta i fredsprocesser och kvinnor att delta i krigföring. Istället för att implementera ett omfattande genusperspektiv på hela försvarspolitiken begränsas perspektivet till fredsarbete och fredsprocesser. På samma vis anses kvinnors deltagande endast nödvändigt i fredsfrämjande arbete och inte i andra former av konflikt och

problemlösning. Detta skapar olika ramar för kvinnor och män, där män erhåller möjligheter och resurser för att bedriva väpnade konflikter medan kvinnor erhåller möjligheter och resurser för att bedriva fredsarbete. Den skeva könsfördelning och bilden av män och kvinnor som soldat och civil skapar således olika handlingsalternativ och förhållningssätt. Mannen som tydligt kopplat till militär aktivitet och soldat legitimerar det maskulina våldet i väpnade konflikter. Kvinnan som istället erhåller en civil position gör henne mindre hotfull och mindre våldsam. Detta begränsar kvinnors möjlighet att göra motstånd och reproducerar istället förhållandet som naturligt vilket riskerar att osynliggöra den könade militarismen som förhållandet anspelar på. Vidare öppnar det upp för ett mer lyckat arbete för kvinnor i fredsprocesser och ökar sannolikheten för samarbete med civilbefolkningen, men cementerar också föreställningen om kvinnor som fredliga samt det oproportionerliga ansvaret för fred.

4.4.3 Diskursiva effekter

Diskursiva effekter uppstår när en viss förståelse av vad som är problematiskt i problemrepresentationen etableras, detta leder till att vissa handlingsalternativ ses som mer eller mindre rimliga (Bergström - Ekström 2021, 274).

När kvinnor tillskrivs traditionellt fredliga egenskaper skapas en snedvriden bild där kvinnor anses vara mer lämpade för fred. Detta förstärker uppfattningen om att kvinnor bär på naturligt fredliga egenskaper och gör det mindre rimligt för män att ägna sig åt fredsfrämjande arbete. Denna diskurs blir normativ och dominerande både i samhället och inom fredsfrämjande arbete, vilket formar hur kvinnor betraktas och behandlas i relation till fred. Det lägger främst ett tydligt ansvar för fred på kvinnor och friskriver mannens centrala roll i våldet. Således blir förståelsen av fred starkt kopplad till kvinnan och påverkar den allmänna samhällsdebatten kring kvinnor och fred och upprätthåller en förståelse av kvinnor som naturligt mer fredliga än män.

Utifrån de dikotomier som diskuteras i 4.3 kan vi förstå effekterna av den tydliga kopplingen mellan kvinnor och fred utifrån Ann Tickners ide om "säkerhetsmyten". På det sättet resolutionerna lyfter säkerhet anspelar definitionen av säkerhet på en könad militarism och en förståelse som utgår från stater istället för individer. Effekterna av en sådan förståelse

legitimerar våldsanvändning genom att hänvisa till säkerheten för framförallt kvinnor och barn. Bilden av kvinnor som i behov av beskydd riskerar därmed att legitimera militant våld genom att hänvisa till beskyddet av nationen. Förståelsen av rättfärdigt våld i denna mening riskerar på så vis att bidra till våldet istället för att motverka det. Kvinnor ställs genom denna representation av problemet i ett beroendeförhållande till mannen där hon är bunden av hans beskydd. Diskursen kring manlig aggressivitet och maskulint våld förhindrar därmed möjligheten för kvinnan att beskydda sig själv. Dessa effekter leder till att män både kan rättfärdiga begränsningar för kvinnor och våldsanvändning genom att hänvisa till ett säkerhetshot för nationen. Detta skapar ett paradoxalt förhållande mellan män där det maskulina våldet som anses hotfullt mot nationen också legitimerar militant våld på samma sätt som beskydd. Vidare kan män begränsa kvinnor genom att hänvisa till andra mäns våld. I resolutionerna ifrågasätts inte detta förhållande utan genom att framställa säkerhet som beskydd av nationen upprätthålls dikotomierna beskyddad och beskyddare. Detta legitimerar mäns våld och krigföring.

4.5 Hur/Var har denna representation av problemet producerats, spridits och försvarats? Hur har den (eller kan den) ifrågasättas, upphöra och ersättas?¹¹

I denna del behandlas hur representationen av problemet har producerats, spridits och försvarats samt hur den kan ifrågasättas och vilken kritik den har fått. Slutligen diskuteras nya sätt att representera problemet och alternativa sätt att se på kön, fred och säkerhet.

4.5.1 Producerandet, spridningen och försvarandet av problemrepresentationen

Ur ett feministiskt perspektiv kan representation av problemet ses som en följd av de patriarkala strukturer som genomsyrar vårt samhälle och bygger på de ojämställda förhållanden som könsmaktsordningen upprätthåller. Könsmaktsordningen baseras på de maktordningar som uppkommer utifrån skillnaderna mellan könen (Lykke 2021, 53). De

---

¹¹ Originaltext: How/Where has this representation of the problem been produced, disseminated and defended? How has it been (or could be) questioned, disrupted and replaced?

skildringar som resolutionen bygger på bör därmed inte ses som neutrala utan präglas av maktstrukturer som förhöjer det manliga och underminerar det kvinnliga. Den vedertagna sanningen om att kvinnor till naturen är mer fredliga än män sammanlänkar kvinnor och fred vilket systematiskt nedvärderar fredliga lösningar i kontexten av könsmaktsordningen. På så vis är det tydligt att problemrepresentationen är sprungen ur historiska processer och patriarkala strukturer. De underliggande maktordningar, som idag ses som naturliga, har möjliggjort, legitimerat och normaliserat representationen av problemet (Wendt - Åse 2021, 248-249).

Dessa strukturer tillåter även problemrepresentationen att försvaras och spridas. Utifrån Elsthains resonemang kring den könade militarismen, där maskulinitet och våld värderats högre än kvinnlighet och fred framgår det tydligt att en hållning av fred som beskyddet av kvinnor kan försvaras. Vidare kan representationen av problemet även försvaras genom resolutionernas resonemang om kvinnligt deltagande och fred. Utifrån samma resonemang kan kvinnors ökade befogenheter och platser i beslutsfattande positioner anses som ett viktigt steg för kvinnors rättigheter och säkerhet. Trots den stora problematiken studien lyfter har WPS-agendan utmanat könsuppdelningen i försvarspolitik och uppmärksammat frågor kring kvinnors utsatthet i väpnade konflikter. Detta har lett till en reell skillnad för kvinnor runt om i världen och kan även förstås som en anledning till att problemrepresentationen har försvarats (True 2022, 157). Genom att anta resolution 1325 (2000) samt skapa WPS-agendan och de nio efterföljande resolutioner, har problemrepresentationen spridits. Då säkerhetsrådet agerar på detta sätt institutionaliseras en norm för hur fredsarbete bör gå till, vilken förstärks och byggs på i och med att hålla kvar vid agendan och anta resolutioner. Genom resolutionerna upprätthålls även förståelsen av fredsarbete i alla medlemsländer.

4.5.2 Ifrågasättande, ersättande och en alternativ representation av problemet

WPS-agendan har trots sin positiva påverkan på kvinnligt deltagande i fredsfrämjande arbete mötts av kritik för att reproducera könsroller i resolutionerna. Genom att likställa kvinnor med fred har kritiker lyft att resolutionerna endast delvis lyckats implementera ett genusperspektiv, de hänvisar till att "En verkligt omvälvande feminism måste uppmärksamma och utmana könsmaktsrelationer på systemnivå, inte stanna vid att förändra

könssammansättningen i militära operationer eller i medling och andra fredsbefrämjande insatser” (Bergman Rosamond - Wibben 2021, 93). Detta synliggör ett stort grundproblem med resolutionerna, nämligen att de implementeras i kontexten av ett patriarkalt samhälle. Dessa strukturer bygger på ojämlikheter mellan könen och upprätthåller könsmaktsordningen genom att systematiskt nedvärdera kvinnor. På så vis kan vi förstå hur resolutionerna kan utmana ojämlikheterna men för att förverkliga ett fredsarbete som bygger på kvinnors representation krävs alltså en förändring på systemnivå. Att likställa kvinnor med fred tenderar istället att försämra positionen för fred och sätta fred i en undergiven position gentemot det maskulina våldet.

Ett alternativt sätt att formulera problemet kan däremot ge andra möjligheter och effekter. Genom att ifrågasätta traditionella könsroller och inkorporera ett genusperspektiv i hela försvarspolitiken och inte endast i fredsfrämjande arbete kan problemrepresentationen på ett tydligare sätt understryka vikten av jämställdhet och kvinnors rättigheter på områden utöver fredsarbete. Detta kräver att resolutionerna antar en mer nyanserad förståelse av kön. Genom att anamma ett poststrukturellt feministiskt perspektiv där kön förstås som en social konstruktion kan resolutionerna möjliggöra en förändring i försvarspolitiken och gå ifrån bestämda könsroller. För att även bidra till en mer proportionell fördelning av ansvaret i fredsfrämjande arbete hade resolutionerna även kunnat belysa mäns våldsbejakande beteenden i väpnade konflikter och fredsprocesser. Detta hade bidragit till en bättre förståelse för orsakerna av konflikter och synliggjort det manliga våldet. Vidare skapar en sådan representation av problemet även ett utrymme för att ifrågasätta den könade militarismen. Således kan en annan förståelse av säkerhet också bidra till en representation av problemet som undviker att legitimera våld. Detta utifrån ett feministiskt perspektiv som ser på säkerhet utifrån varje individ och inte som ett hot mot nationen, som Sjöberg menar aktualiseras vid krig. Det är däremot viktigt att nämna att kvinnor fortfarande behöver ges samma utrymme som män för att fortsatt synliggöra deras roll och få en uppfattning om den skeva könsfördelningen inom freds- och försvarspolitik.

Ett tredje sätt att lyfta frågan om fred samtidigt som man motverkar patriarkala strukturer är att formulera problemet som en brist av män i fredsfrämjande arbete och en brist av kvinnor i

väpnade konflikter och försvarspolitik. Detta öppnar upp en diskussion om män och fredliga egenskaper där både militarismen kan ifrågasättas och våld kopplat till manlighet kan diskuteras. Samtidigt som kvinnors relation till mer våldsbejakande beteende undersöks samt strategier för en alternativ krigföring. Dessa förändringar aktivt utmanar de patriarkala strukturerna men för en mer omvälvande förändring av könsmaktsordningen krävs att ett feministiskt perspektiv inkorporeras på systemnivå.

4.6 Uppsummerande stycke

Genom att se till de fem av sex frågor som WPR-metoden diskuterar har studien lyft resolutionernas representation av problemet. Del ett diskuterade den breda uppfattningen om att antalet kvinnor i fredsfrämjande arbete är för litet. Bristen på kvinnligt deltagande förstås som en följd av att män och kvinnor påverkar samt påverkas på olika sätt av krig och väpnade konflikter. Förhoppningen om att inkorporera fler kvinnor i fredsfrämjande arbete bygger på representation, fredliga egenskaper och kvinnor som mindre hotfulla. Följaktligen finns det en viss variation mellan resolutionerna där 1889 (2009) anses något mer vag i sina formuleringar vad gäller allvaret i implementeringen av WPS-agendan. Del två lyfter de antaganden som görs utifrån representationen av problemet, här blir det tydligt att resolutionerna utgår från att kvinnor är fredliga till naturen och bär på fredliga egenskaper. Vidare utgår resolutionerna från att det finns givna skillnader mellan kvinnor och civila, kvinnor och män samt kvinnor och soldater. I övrigt används även ord av olika vikt för att betona kvinnors rättigheter och mänskliga rättigheter samt vad gäller fysiskt våld och andra övergrepp. Del tre tar upp vad som lämnas osagt och oproblematiserat i representationen av problemet. Här lyfter studien det oproportionerliga ansvaret som läggs på kvinnan i och med hennes koppling till fred. Relationen mellan män och kvinnors roller tas också upp i relation till könsmaktsordningen för att belysa de ojämställda roller som ryms inom kön, fred och säkerhet. Del fyra lyfter de effekter som representationen av problemet producerar. Här behandlar texten subjektifierande, levda och diskursiva effekter för att problematisera de antaganden som togs upp i del två. Slutligen lyfter del fem hur representationen av problemet har producerats från patriarkala strukturer och historiska processer. Dessa tillåter problemet att fortsatt existera och till och med försvaras. Genom att ifrågasätta dessa underliggande

strukturer synliggör denna del könsmaktsordningen för att vidare presentera alternativa sätt för att illustrera problemet. Dessa alternativ kan utmana patriarkala strukturer men för en mer radikal förändring måste dessa frågor tas upp på en systemnivå och bortom ramarna för det patriarkala samhället.

5. Slutsats

WPS-agendan och säkerhetsrådets resolutioner 1325 (2000), 1889 (2009), 2122 (2013) samt 2493 (2019) har bidragit till stora framsteg för kvinnors involvering i fredsfrämjande arbete. Det har bland annat hjälpt kvinnors utsatthet i väpnade konflikter, stiftat lagar om sexuellt våld samt tillsatt fler kvinnor på beslutfattande positioner. Trots sina många positiva effekter möts resolutionerna av kritik från feministiska forskare. Syftet med denna studie har varit att analysera resolutionerna och deras problemrepresentation för att undersöka hur fredsfrämjande arbete påverkas av könsbestämda maktstrukturer. Utifrån att närmare undersöka hur kvinnor beskrivs och hur deras roll i fredsfrämjande arbete framhävs har studien visat att resolutionerna bygger på en förståelse av kvinnor som naturligt fredliga. Genom att problematisera de antaganden som görs i resolutionerna kan vi förstå hur detta lägger ett oproportionerligt ansvar på kvinnor för att upprätthålla fred. Detta tenderar att reproducera stereotypa föreställningar om kvinnor och fred samt att framställa dessa som naturliga. Då studien lyfter dikotomierna civil/soldat, nation/samhälle och beskyddad/beskyddare har det också tydliggjorts hur dessa roller förhåller sig till könsmaktsordningen. Där kön som begrepp beskrivs som bestämt och blir en struktureringsprincip för samhället. Mannen systematiskt överordnas kvinnan genom dikotomierna och den könade militarism som präglar dem. Vidare lyfter studien definitionen av säkerhet för att tydligt visa på hur patriarkala strukturer kommer till uttryck genom beskyddet av kvinnans kropp. Förståelsen av säkerhet som beskydd av nationen skapar även ett beroendeförhållande mellan män och kvinnor där kvinnors säkerhet avgörs av mannen. Kvinnan definieras i motsats till mannen och systematiskt underordnas honom genom det beroendeförhållande som uppstår. Vidare riskerar denna förståelse även att legitimera våld och väpnade konflikter. Genom att hänvisa till beskyddet av nationen ses militant våld som legitimt och krigföring, i form av försvar, som en legitim handling. Med denna hållning kan fred inte anses som en legitim metod för problemlösning utan kommer istället att underordnas våld och krigföring och på så vis underminerar könsbestämda maktstrukturer fred genom att upprätthålla patriarkala strukturer i samhället.

Studien konstaterar att könsbestämda maktstrukturer systematiskt nedvärderar kvinnor och förhöjer män i det patriarkala samhället. Genom att likställa kvinnor med fred och peka på deras naturligt fredliga egenskaper underminerar även könsbestämda maktstrukturer fredsfrämjande arbete som en metod för konfliktlösning och möjliggör våld och krigföring. Vilket svarar på frågeställningen:

Hur kan könsbestämda maktstrukturer underminera fredsfrämjande arbete som metod för konfliktlösning?

På följande vis riskerar ett ökat kvinnligt deltagande baserat på stereotypa föreställningar om kvinnor som fredliga att osynliggöra dessa maktstrukturer och istället legitimera våld i konflikter.

6. Referenslista

6.1 Primära källor

UNSCR - United Nations Security Council, 2000. *Resolution 1325*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.securitycouncilreport.org> Hämtdatum: 2024-04-03

UNSCR - United Nations Security Council, 2009. *Resolution 1889*. [Elektronisk] Tillgänglig: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/SCResolutionWomen_SRES1889%282009%29%28en%29_0.pdf Hämtadatum:2024-04-10

UNSCR - United Nations Security Council, 2013. *Resolution 2122*. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.un.org/shestandsforpeace/sites/www.un.org.shestandsforpeace/files/unscr_2122_2013_on_wps_english.pdf Hämtadatum:2024-04-10

UNSCR - United Nations Security Council, 2019. *Resolution 2493*. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.un.org/shestandsforpeace/sites/www.un.org.shestandsforpeace/files/unscr_2493_2019_on_wps_english.pdf Hämtadatum:2024-04-10

6.2 Övriga källor

Bergman Rosamond, Annika - Annick T.R. Wibben, 2021. "Feministiska institutioner? Utrikespolitik och nationellt försvar" i Edenborg, Emil - Sofie Tornhill - Cecilia Åse (red.) *Feministiskt perspektiv på global politik*. Lund: Studentlitteratur, s. 83-94.

Bergström, Göran - Linda Ekström, 2021. "Tre diskursanalytiska inriktningar" i Boréus, Kristina - Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 253-304.

Bjarnegård, Elin - Lenita Freidenvall, 2021. "Introduktion till jämförande politik" i Freidenvall, Lenita - Maria Jansson (red.) *Politik och kön*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 149-166.

Bourke, Joanna, 2019. "Why does politics turn violent?" i Edkins, Jenny – Zehfuss, Maja, *Global Politics - A new introduction*. 3 uppl. London: Routledge. New York: Routledge. s. 454

Eduard, Maud - Maria Jansson, 2021. "Introduktion till internationella relationer" i Freidenvall, Lenita - Maria Jansson (red.) *Politik och kön*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 209-226.

Freidenvall, Lenita - Maria Jansson, 2021. "Introduktion" i Freidenvall, Lenita - Maria Jansson (red.) *Politik och kön*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 17- 34.

Galtung, Johan - Fischer, Dietrich, 2013. *Pioneer of Peace Research*. 5 uppl. Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer, s. 12.

Kronsell, Annica, 2023. "Feminism" i Gustavsson, Jakob - Jonas Tallberg (red.) *Internationella relationer*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 139-158.

Lykke, Nina, 2021. "Kön/Genus" i Freidenvall, Lenita - Maria Jansson (red.) *Politik och kön*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 53-64.

RESCUE, 2023. *De 10 största kriserna som världen inte kan ignorera 2024*. [Elektronisk] Tillgänglig:
<https://www.rescue.org/se/artikel/de-10-storsta-kriserna-som-varlden-inte-kan-ignorera-2024>
Hämtadatum: 2024-04-19

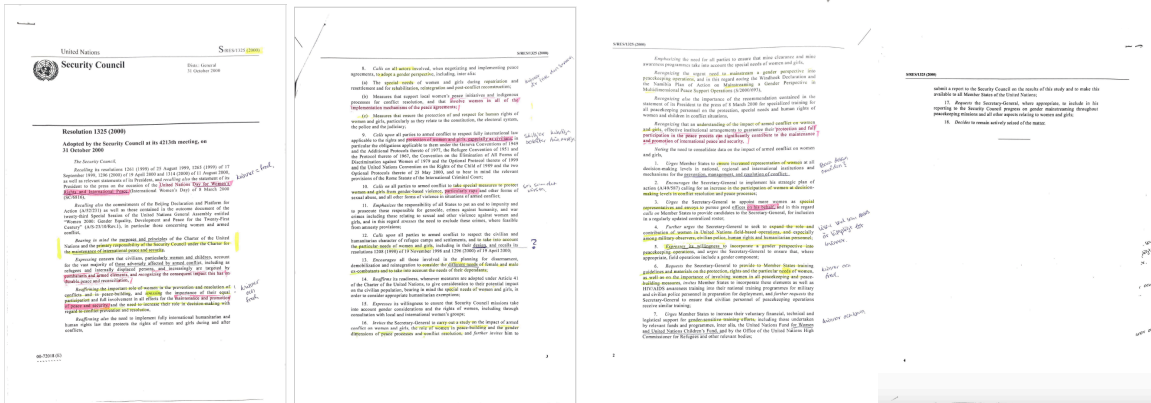
True, Jacqui, 2022. "Feminism(s)" i Devetak, Richard – Jacqui True (red.), 2022. *Theories of International Relations*. 6 uppl. London: Bloomsbury Academic. New York: Bloomsbury Academic. Dublin: Bloomsbury Academic, s. 141-163.

Utrikesdepartementet, 2024. *Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik 2024*. [Elektronisk] Tillgänglig:
<https://www.regeringen.se/contentassets/a91124322dc744d6a53831ea1a5fc017/so-2024-1.pdf>
Hämtadatum:2024-04-19

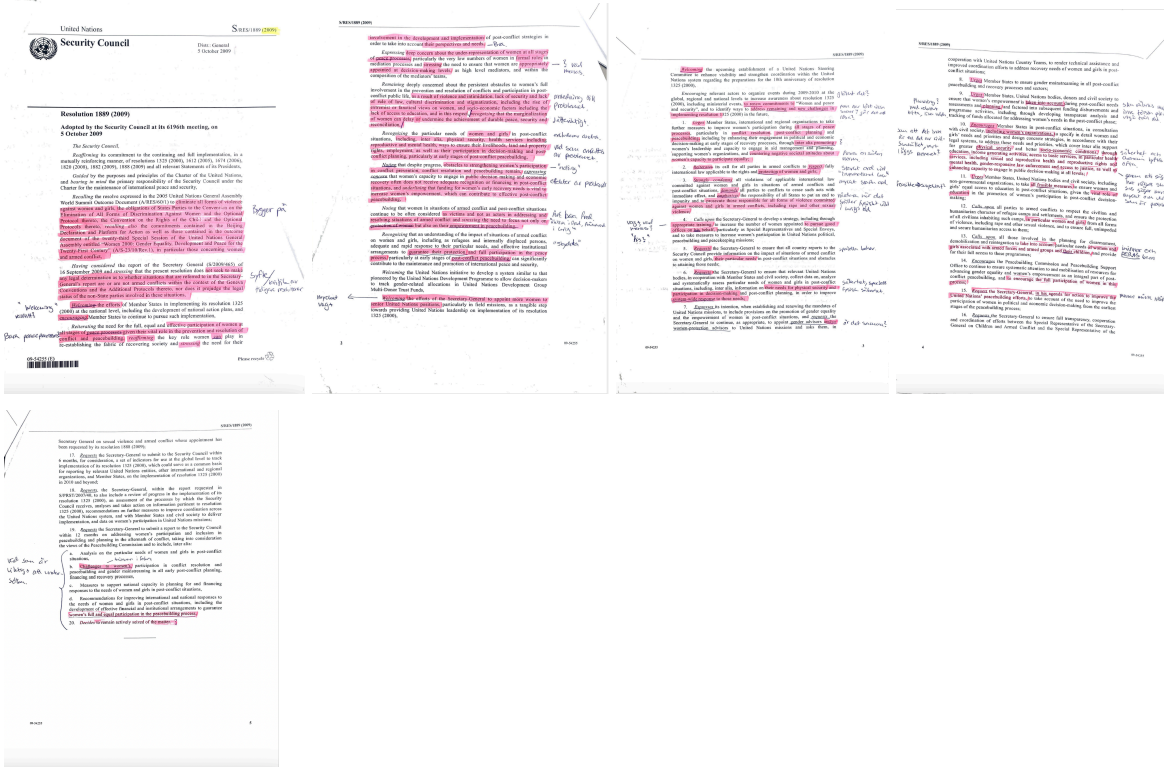
Wendt, Maria - Cecilia, Åse, 2021. "Krig, kön och nationellt minnesskapande" i Edenberg, Emil - Sofie Tornhill - Cecilia Åse (red.) *Feministiskt perspektiv på global politik*. Lund: Studentlitteratur, s. 237-250.

6.3 Bilagor

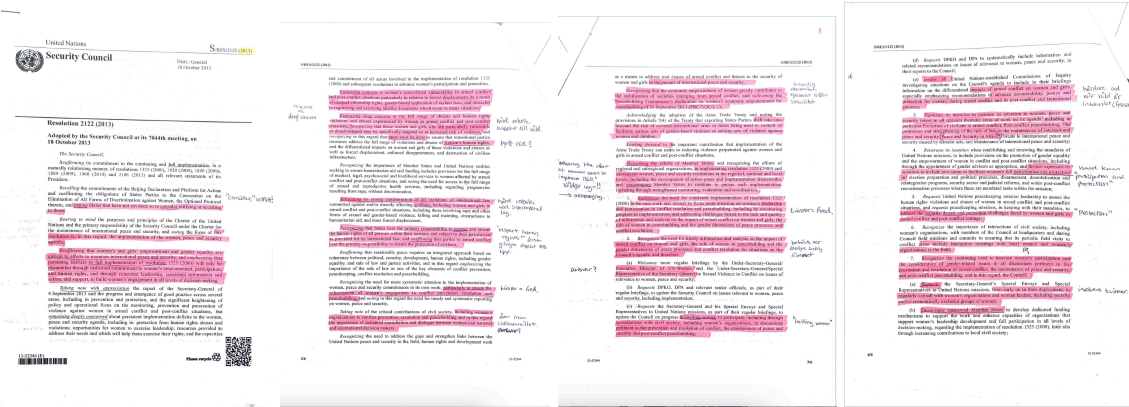
UNSCR - United Nations Security Council, 2000. *Resolution 1325*:

UNSCR - United Nations Security Council, 2009. Resolution 1889

UNSCR - United Nations Security Council, 2013. Resolution 2122.

UNSCR - United Nations Security Council, 2019. Resolution 2493

